

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЦЕНТР СУЧАСНИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ:
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

(матеріали III Міжнародної науково-методичної конференції)

27-28 лютого 2020 р.

ОДЕСА ОНЕУ 2020

*Траченко Л. А.
Одеський національний економічний університет
м. Одеса, Україна
e-mail: auditor.kandidat@ukr.net*

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

Інтеграція системи вищої освіти України у європейській простір є одним із принципів державної політики у Законі України «Про вищу освіту». Забезпечення якості вищої освіти – ключовий фактор успіху на шляху до євроінтеграції та один із основних правових і етичних складових реформи у цій сфері 47 країн-учасниць Болонського процесу.

З метою досягнення об'єктивності процедури забезпечення якості вищої освіти створюються незалежні структури – Національні агентства із забезпечення якості вищої освіти тощо. Незалежність цієї структури є одним із критеріїв для членства в Європейській асоціації із забезпечення якості вищої освіти (ENQA) і при внесенні до Європейського реєстру із забезпечення якості вищої освіти (EQAR). Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти створено і в Україні відповідно до Закону України «Про вищу освіту».

Останнім часом у більшості національних систем вищої освіти країн – учасниць Болонського процесу став очевидним зсув від контролю «входів» до моніторингу контролю «виходів» освітнього процесу. Це зумовлює засвоєння такої методології проектування вищої освіти, в якій одним із найважливіших структурних елементів системи вищої освіти стають результати освіти. Іншими словами, основними в оцінці ефективності освітньої діяльності вищих навчальних закладів стають не планування і реалізація навчального процесу (зміст навчальних планів, навчальний час тощо), а результати освіти: отримані студентами знання, компетенції і навички, у тому числі за рахунок їх самостійного навчання й самоосвіти [1].

Центр уваги все відчутніше зміщується із самого процесу навчання (навчальні програми, академічна успішність студентів) на компетентнісний підхід із орієнтацією на професійну й особистісну підготовленість і, в першу чергу, до працевлаштування випускників, що й повинно бути критерієм результату освіти. У цих умовах механізми забезпечення якості стають центральною складовою подібного управління системою освіти за результатами [2].

У ст.1 Закону України «Про вищу освіту» поняття «якість освітньої діяльності» визначається як рівень організації освітнього процесу у закладі вищої освіти, що відповідає стандартам вищої освіти, забезпечує здобуття особами якісної вищої освіти та сприяє створенню нових знань [3]. Е. М. Коротков пропонує розглядати якість освіти, як комплекс характеристик освітнього процесу, що визначає послідовне й практично ефективне формування компетентності та професійної свідомості. Він виділяє три групи характеристик:

- 1) якість потенціалу досягнення мети освіти;
- 2) якість процесу формування професіоналізму;
- 3) якість результату освіти.

Під якістю результату освіти Е. Коротков розуміє усвідомлення професіоналізму; розпізнавання і реалізація індивідуальних здібностей і особливостей; працевлаштування; кар'єру і зарплату; оволодіння методологією самоосвіти; знання; практичні навички [4].

Зважаючи на вище викладене щодо постановки мети освіти, то слід зауважити, що більшість закладів освіти ставлять перед собою амбітні цілі, виходячи з викликів ринку праці і практики провідних ЗВО світу, які посідають провідні місця у основних світових рейтингах [5]. Забезпечення якості освітніх програм потребує нових підходів, оскільки їх тематичне наповнення за багатьма спеціальностями в цілому є досить уніфікованим, проте змістовне наповнення окремих тем часто має суттєві відмінності.

Проблемою сьогодення є якість матеріально-технічної бази. Систематичне недофінансування освіти за останні десятиріччя призвело до суттєвого погіршення стану лабораторної бази, що ускладнює якісну підготовку фахівців за цілою низкою спеціальностей, зокрема, готельно-ресторанного бізнесу. Сьогодні значна кількість діючого у ЗВО комп'ютерного парку не в змозі за своїми технічними характеристиками використовувати програмне забезпечення останнього покоління.

Залишається проблемою якість професорсько-викладацького складу. Темпи отримання звань доцента і професора знизилися після більш жорсткого нормативно-правового регулювання на загальнодержавному рівні. Водночас залишається достатньо низьким науковий рівень захищених в Україні кандидатських і докторських дисертацій.

Суттєвою проблемою забезпечення якості вищої освіти в Україні є дотримання академічної доброчесності. Основні положення цього процесу нарешті унормовані положеннями Закону України «Про освіту», зокрема ст. 42, де сказано, що «академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень» [6].

Список використаних джерел:

1. Клімова Г.П. Якість вищої освіти: європейський вимір. Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». Серія: Філософія, 2016. № 1. С. 203-210. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnyua_2016_1_22
2. Бабін І.І. Забезпечення якості вищої освіти: європейський, національний та інституційний рівні. Наука і освіта, 2011. №1. С. 7-13.
3. Про вищу освіту: Закон України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/ru/1556-188>
4. Коротков Э. М. Управление качеством образования: Учеб. пособие для вузов. М.: Академ. Проект; Мир, 2006. 320 с.
5. Куруч А.В. Забезпечення якості вищої освіти в Україні: виклики сьогодення. Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology, 2018. pp. 28-32.
6. Про освіту: Закон України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>